

Мере заштите биља у повртарским усевима у јуну

Автор(и): проф. д-р Стојка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Јанкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 05.06.2023 *Број:* 6/2023

Aktivnosti zaštite bilja u povrtarskim usevima tokom meseca juna se nastavljaju kako u zaštićenom prostoru, tako i na otvorenom polju. Vreme se zagreva, temperature rastu, a atmosferska vlažnost se smanjuje. Očekuje se aktiviranje tripsa i grinja. Kišni periodi pogoduju povećanju populacija lisnih vaši i pojavi određenih patogena, što je zauzvrat signal za budnost tokom ovih intervala.

Proizvodnja rasada

Rasad za kasne paradajze, glavatu i karfiol, brokoli i praziluk još uvek se gaji na otvorenim gredicama. Kod rasada kupusa, zbog čestih zalivanja u ovom periodu, postoji rizik od plamenjače i alternarioze. U zavisnosti od vremenskih uslova, u prisustvu pljuskova i padova temperature, paradajz može biti napadnut bakterioznom pegavošću listova, suvom pegavošću (*Alternaria*) i plamenjačom, a praziluk – rđom. Uslovi za povećanje populacija lisnih vaši i dalje postoje, ali su mogući i napadi tripsa i gusenica. Kod kupusnjača, štetu uglavnom izazivaju gusenice, buvači i stenice.

Sredstva za zaštitu bilja (SZP) koja se koriste za tretiranje navedena su pod proizvodnjom u zaštićenom prostoru i na otvorenom polju.

Proizvodnja u zaštićenom prostoru

Do kraja meseca završava se berba paradajza i ranih krastavaca. Kod ovih useva, tretmani SZP-om se sprovode samo u slučaju apsolutne neophodnosti. Koriste se pesticidi sa kratkim rokom čekanja do berbe. Nastavlja se gajenje kasnih krastavaca i paprike.

Kod krastavaca se mogu očekivati napadi **plamenjače (plamenjače tikava)** i **pepelnice**. Protiv **plamenjače**, tretmani se sprovode svakih 7-10 dana sa odobrenim SZP: Golbex WP 250 g/da; Enervin SC 120 g/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Infinito SC 120-160 ml/da; Korseit 60 WG 20-30 g/da; Prev-Gold 160-600 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da. Prskati uglavnom donju stranu lista. SZP registrovani protiv **pepelnice** su: Vivando 20 ml/da (0.02%); Dagonis 60 ml/da; Domark 10 EC 50 ml/da; Zoxis 250 EC 70 ml/da; Collis SC 40-50 ml/da; Legado 80 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Sivar 80 ml/da; Sonata SC 500-1000 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Topaz 100 EC – 35-50 ml/da; Trunfo 80 ml/da; Fytosev 200 ml/da; Fontelis SC 240 ml/da. Kod paprike tokom ovog perioda, pepelnica je glavni ozbiljan problem. Pri pojavi prvih pega, tretirati registriranim SZP: Vivando 30 ml/da; Dagonis 60 ml/da; Kozavet DF 500 g/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Sonata SC 500-1000 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Teyzer 250 SC 80-100 ml/da; Topaz 100 EC – 35-50 ml/da; Fytosev 200 ml/da.

Zbog klimatskih uslova ove godine, u povrtnjacima je došlo do masovne pojave tripsa i vaši

Među štetočinama tokom ovog perioda, najčešći su: **tripsi, staklenička bela mušica, lisne vaši, mini mušice, gusenice, minirajuća moljca paradajza, grinje.**

Za praćenje i smanjenje gustine populacije postavljaju se lepljive zamke – žute (za belu mušicu i vaši), svetloplave (za tripse), crne (za minirajućeg moljca paradajza) i žuto-narandžaste (za mini mušice). Gde je potrebno, sprovode se tretmani odobrenim SZP.

Počinje period berbe u zaštićenom prostoru.

Ponovo podsećamo da koristite samo SZP sa kratkim rokom čekanja do berbe!

Proizvodnja na otvorenom polju

Uz česte, slabe padavine i visoku vlažnost, uslovi su povoljni za pojavu plamenjače kod ranog paradajza i krompira, plamenjača kod crnog luka i kupusnjača, plodove truleži (Phytophthora) kod paradajza; uz intenzivne padavine – braon pege listova (alternarioza); kada su padavine praćene jakim vetrom – bakteriozne pege listova i opekotine na paradajzu i paprici.

Za razvoj **plamenjače** kod paradajza i krompira, uslovi su posebno povoljni u objektima sa plasteničkim pokrivanjem, gde se u ranim jutarnjim satima stvara obilna rosa. Inkubacioni period, u zavisnosti od uslova, je 3-10 dana. Gljiva se razvija pod specifičnom kombinacijom meteoroloških uslova – "kritičnim periodima", a to su:

- Slabe, kontinuirane padavine koje traju dva ili više dana.

- Relativna vlažnost vazduha u periodu iznad 75%.
- Oblačnost iznad 8 oktana.
- Srednja dnevna temperatura – oko 16⁰C (min 10-12⁰C; max 18-25⁰C).

Zadržavanje kapljica vode duže od 4 sata na površini biljke takođe je preduslov za nove infekcije.

U prisustvu kritičnih perioda, usevi paradajza se tretiraju registriranim SZP: Azaka 80 ml/da; Acticlustar 300-400 ml/da; Enervin SC 120 g/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Cuproxat FL 0.3%; Orvego 70 ml/da; Revus 250 SC 50 ml/da; Cymbal flow 50 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Teyzer 250 SC 80-100 ml/da; Folou 80 WG 200 g/da; Funguran OH 50 WP 0.15%.

Kod **krompira**, SZP registrovani protiv plamenjače su: Banjo 30-40 ml/da; Vitra 50 WP 150 g/da; Dimix 500 SC 30-36 ml/da; Diflunova 100 ml/da; Enervin SC 120 g/da; Zorvec endavia 40 ml/da; Carial flex 60 g/da; Cuproxat FL 300 ml/da; Lemay 50 ml/da; Revus 250 SC 50 ml/da; Cymbal Flow 50 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Fluazinova 40 ml/da; Funguran OH 50 WP 150 g/da. Za suzbijanje **plamenjače kod crnog luka**, registrovani su: Zoxis 250 SC 80-100 ml/da; Korseit 60 WG 30-40 g/da; Orvego 70 ml/da; Signum 150 g/da i Teyzer 250 SC 80-100 ml/da.

Protiv **plamenjače** kod **kupusa**, registrovano je samo Infinito SC 160 ml/da, ali se mogu primeniti i druga sredstva registrovana protiv plamenjača.

Protiv **plamenjače kod crnog luka**, tretmani se sprovode sa: Zoxis 250 SC 80-100 ml/da; Korseit 60 WG 30-40 g/da; Orvego 70 ml/da; Signum 150 g/da; Teyzer 250 SC 80-100 ml/da.

Pažnja: U prskalice koje se koriste za tretiranje kupusnjača i crnog luka treba dodati adjuvant.

Protiv **rane pegavosti (crne pege listova) kod paradajza i paprike**, prskati sa: Azaka 80 ml/da; Dagonis 100 ml/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Kopforce Extra 200 g/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Prev-Gold 200-600 ml/da; Sinstar 70-80 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Teyzer 250 SC 80-100 ml/da. Protiv **crnih pega listova** kod krompira, registrovano je Taegro 18.5-37.0 g/da, ali se mogu primeniti i SZP registrovani za paradajz.

Protiv **alternarioze kod rasada kupusa**, mogu se primeniti: Azaka 100 ml/da; Dagonis 100 ml/da; Zoxis 250 SC 80-100 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da i Teyzer 250 SC 100 ml/da.

Protiv **bakterioznih oboljenja kod paradajza i paprike**, tretirati sa: Cuproxat FL 0.3%; Taegro 18.5-37.0 g/da; Funguran OH 50 WP 0.3%.

Pri pojavi prvih pega rđe kod praziluka, crnog luka i belog luka, tretirati sa Zoxis 250 SC 80-100 ml/da ili Ortiva Top SC 100 ml/da.

Kod rasada kupusa i ranog kupusa, pratiti napade **velikog kupusnog leptira, kupusnog moljca i kupusnih buvača**. Protiv **velikog kupusnog leptira**, tretirati sa: Altacor 35 WG 8-10 g/da; Exalt 200 ml/da; Meteor 60-70 ml/da; Citrin Max/Cyperkill 500 EC/Cipert 500 EC/Poli 500 EC 5 ml/da; Dipel 2X 100 g/da. Za suzbijanje **kupusnog moljca**, registrovani su Altacor 35 WG 8-10 g/da i Exalt 200 ml/da, a protiv **kupusnih buvača** – Meteor 60-70 ml/da.

 zrikavac